

Di u tu biifi Paulosu manda da dee biibima u Kolenti

Wan wöutu a fesi.

Disi da di u tu biifi di di tjabukama u Masa Jesosi de kai Paulosu mbei manda da dee biibima a di köndë de kai Kolenti.

Nöö di soni mbei a mbei di pampia aki. A dë sö taa wanlö sëmbë ko a de naandë ko ta hopo deseei buta kuma de dë tjabukama u Masa Jesosi, ma na tuu e. Biga na Masa Jesosi manda de, ma de dë ganjansëmbëma. Nöö fa de ko a Kolenti dë, hën de tja Paulosu në ko ta poi da dee biibima. De ta mbei ën fa taa an dë wan tuutuu tjabukama u Masa Jesosi, nöö de aan fu piki ën buka. Sö dee sëmbë ta lei dee sëmbë u Kolenti. Nöö hën Paulosu jei, hën a manda di pampia aki go da de fu de si fa a dë tjabukama tjika, ku fa dee sëmbë naandë an dë tjabukama u Masa Jesosi seei.

Nöö a leti de a wan oto soni möön. A dë sö taa fa a bi wooko a dee sëmbë mindi naandë, nöö de ku ën bi abi buka taa a bi o toona ko haika de. Nöö hën wë an ko kumafa a bi taki möön, hën dee sëmbë tei ën fu hogi. De si taa a ganjan de. Nöö hën a manda taki da de faandi mbei an ko.

Nöö a taki wan oto soni da de möön, hën da a da de taanga u de go dou ku wan pakisei de bi abi u pii wan möni manda go da dee biibima u Jelusalen u heepi de.

Nöö de dii soni aki, de da hedi u di pampia.

Aki Paulosu ta da dee sëmbë odi.

¹ Wë un dee biibima u Masa Jesosi dee dë a Kolenti dë, mi Paulosu ta manda gaan odi da unu e. „Leti kumafa un sabi kaa,„ mi dë wan u dee tjabukama u Jesosi Keesitu de ta kai apösutu, nöö Gadu seepi tei mi buta sö e.

Wë nöö fa mi ta sikifi di pampia aki, nöö mi ku Timoteo nöö sö u ta sikifi ën makandi. U ta mbei ën manda da unu ku hii dee oto biibima dee dë a di pisiwata fu Akaja naandë te lontu dou, ² taa Masa Gadu u Tata ku Masa Jesosi Keesitu musu dë ku unu ku de bunuhati. De musu da unu böö.

Aki Paulosu ta da Masa Gadu tangi u di heepi fëën.

³ Wë dee sëmbë o, u ta da Masa Gadu tangi e, di dë di Gadu u Masa Jesosi Keesitu ku ën Tata tuu. Hën në wë u ta hopo e. Hën seei da u Tata tu, nöö a abi tjalihati fuu. Nëën hii kötöhati ta kumutu.

⁴ Fa dee hia sitaafu ta miti u a di goonliba aki, nöö Gadu hën ta heepi u fuu feni kötöhati e, dee sëmbë. Nöö di soni mbei a du ën sö, fuu sa toona kötö dee sëmbë hati dee ta tja sitaafu tu. Leti kumafa a bi heepi u, nöö sö u seei sa heepi de tu fu de feni kötöhati.

⁵ Wë biga fa u dë aki nöö u ta tja fuka te a hia u „Masa Jesosi,„ Keesitu hedi e. Ma nöö leti kumafa dee fuka ta hia, nöö sö di kötöhati di u ta feni a Masa Jesosi ta hia tu.

⁶ Ma nöö dee sitaafu i si u ta tja aki, nöö de dë fuunu hedi wë e, dee sëmbë, fuun jei fa Gadu ta heepi sëmbë tjika fu de feni di bunu fëën. Biga fa Gadu ta kötö u hati aki, nöö söseei woo sa toona kötö unu hati tu. Nöö te hati fuunu ko kötö kaa,

nöö woon abi taihati fuun sa tja dee sitaafu go dou, leti kumafa u seei ta tja de aki.

⁷ Nöö fëen mbei wa ta panta da unu e. Biga u sabi taa leti kumafa un ta tja dee sitaafu kuma u dë, nöö söseei un ta feni kötöhati kuma u tu.

⁸ Söö. Wë nöö dee sëmbë, u kë konda da unu taa dee sitaafu dee u tja a di ten u bi dë na Asia Köndë dë, nöö de bi hebi da u tee kuma wa bi sa tjëen. U bi fëëe seei tee u bi mëni taa de bi o kii u. ⁹ Tuu e, dee sëmbë. Wë biga u bi ta fii a u hati kaa taa woo dëdë. Wë ma tökuseei, sö nöö a bi musu waka fuu musu puu pakisei a u seei taa wa sa heepi u seei, ma Gadu nöö u musu futoou taa hën nöö sa heepi u.

Nöö a sa heepi u tuu, dee sëmbë, biga hën ta weki sëmbë puu a dëdë. ¹⁰ Nöö sö a heepi u puu u a di hogi dëdë naandë e, nöö u ta futoou ën taa sö a o ta heepi u nöömö. ¹¹ Nöö unu seei musu ta heepi u ku dee begi fuunu tu e. Wë biga ee hia sëmbë ta begi, nöö te Gadu piki ku di bunuhati fëen manda di heepi ko da u kaa, nöö hia sëmbë o dë u dëen tangi tu.

Aki Paulosu ta konda

di soni mbei an bi ko a de

kumafa a bi taki.

¹² Wë nöö, dee sëmbë, mi kë taki soni u di fa ma bi ko haika unu möön kumafa mi bi taki. Wë un sabi ën bunu taa, u abi wan soni fuu sa hëngi nëen liba njan buka wan piki wan e. Hën da wa ta libi ku ganjan. Biga wë u hati seepi ta piki u taa wa ta ganjan sëmbë e. Hii kamian ka u ta waka ta lontu kaa, nöö u ta tja u seei a wan limbo fasi fu di u dë

sëmbë u Gadu. Wë ee ku oto sëmbë u ta libi sô, nöö ku unu wë? Na möönsö nö?

Nöö fa u ta libi aki, na ku di köni u libisëmbë u ta libi sô e. Nönö. Ma a Gadu nöö u ta hëngi taa hën o heepi u ku ën bunuhati. ¹³ Te kisi dee biifi u ta sikifi ta manda da unu seei, wa ta sikifi de ku hebi wöutu a könima fasi te wan sa fusutan de e. Nönö. Ma de sikifi fuun sa fusutan de gbelingbelin seei.

¹⁴ Nöö söseei un ta fusutan di libi fuu wan piki-wan tu. Ma nöö u kë fuun sa ko fusutëen ku telu. Biga ee a waka sô, nöö te Masa Jesosi toona ko a di goonliba aki, nöö woon njan buka da u leti kumafa u seepi o njan buka da unu tu.

¹⁵ Ma fuu toona go a di taki, „di mi sabi taa mi ku unu dë bunu sô kaa, nöö hën mbei mi bi pakisei taa mi o ko luku unu tu pasi. ¹⁶ Biga wë a unu naandë fosu mi bi o ko bifö mi bi o pasa ko a Masadonia Köndë aki. Nöö te mi toona, nöö mi bi o ko fika a unu dë möön wan pisiten, fuun sa buta mi a pasi fu mi go a Judea. Nöö hën da un bi o feni di bunu dë tu pasi.

¹⁷ Ma nöö fa mi pakisei dë, nöö di soni an waka kumafa mi bi kë möön. Wë di an waka sô, nöö unfa un mëni? Un tei mi u ganjansëmbëma nö, kuma wan sëmbë di taki sô tide, nöö amanjan a bia taki oto soni? Ma na sô mi dë e, dee sëmbë. Nönö. ¹⁸ Ma leti kumafa i si un sa futoou Masa Gadu, nöö söseei un sa futoou u tu. Te u taki aai, nöö a tan aai. Te u taa nönö, nöö a tan nönö. Wa o ganjan unu.

¹⁹ Biga mi ku Timoteo ku Silasi, soni u Jesosi Keesitu di Womi Mii u Gadu u ta konda, nöö ganjan an dë nëen möönsö. Ma hii soni di a ta taki nöö a tan sô kaa e. ²⁰ Fa Masa Gadu sai dë, a paamusi u sëmëni soni, nöö u ta feni de tuu nöömö

biga Masa Jesosi hën ta tja de ko da u. Hën mbei u ta bai Gadu në ı nöö hën mbei u seei wa ta ganjan sëmbë tu.

²¹ Wë di Gadu u ta taki aki, hën ta heepi mi ku unu tuu fuu sa tan gingin a ı Masa Jesosi ı Keesitu e. Biga hënseei tei u buta apaiti fuu dë futuboi fëën, ²² nöö hën a buta di Akaa fëën a u hati kuma wan sitampu taa u da sëmbë fëën seei vö. Nöö a dë di maaka tu, taa te di juu dou nöö woo feni hii dee soni tuu dee Gadu abi faa da u. ı Nöö fa u ku ën nama tjika aki, nöö u sa ganjan unu nö, dee sëmbë?

ı ²³ Wë nöö Gadu seepi dë kotoigima u mi e, taa di soni mbei ma ko a unu a Kolenti möön kumafa mi bi taki, a bi dë fu di ma bi kë ko ku hatiboonu a unu liba fu mi musu ta gandji da unu.

²⁴ Fa mi fan dë, dee sëmbë, an dë kuma mi kë buta miseei basi a unu liba ta taki da unu fa un musu biibi möön e, biga un dë gingin a di biibi kaa. Ma heepi nöö mi kë heepi unu fuun sa ta dë waiwai te dou.

2

¹ Fa i si mi bi pakisei u mi ko luku unu dë, nöö ma bi kë ko fu ko da unu fuka möön e, dee sëmbë.

² Biga wë ee mi ko da unu fuka, nöö ambë o dë u da mi hati möön? Biga na unu musu dë dee sëmbë ta mbei mi ta wai nö? Awa, unu wë e, dee sëmbë. ³ Wë nöö di ma kë da unu fuka, nöö hën mbei mi mbei di oto pampia manda da unu, fuun musu buta soni tololoo a tatai liba a fesi fu te mi ko nöö mi sa dë waiwai. Nöö mi şabi unu taa ee mi dë waiwai nöö unu seei o dë waiwai tu.

Ma ee sö mi musu ko si unu taa un ta libi wan libi di an fiti, nöö un dee sëmbë dee bi musu mbei

mi dē waiwai nöö woon mbei mi dē fukafuka. Nöö wai an o dē. ⁴Nöö mi kē fuun sabi taa fa mi bi sikifi di pampia dē, nöö ku gaan fuka a hati e, ku wata a wojo seei. Ma na fu da unu fuka mbei mi sikifi ën e, ma mi bi kē lei unu kumafa mi lobi unu tjika.

*Aki Paulosu ta konda da de
fa de an musu hoi di sëmbë*

a bëë möön.

⁵ Wë nöö dee sëmbë, un sabi di sëmbë di bi du hogi a unu mindi dē, fa a bi booko unu saka tjika. Nöö sö a booko miseei saka tu e, ma misikuma unu booko saka möön mi gaanfa.

Ma nöö fa mi taki soni u di sëmbë dē seei, ma ma kē taki ën nöömö kuma mi ta dëen sitaafu pasa maaka e. ⁶ Biga di sitaafu di di gaan sē fuunu bi sitaafu ën naandë kaa, nöö a tjika. ⁷ Nöö fëen mbei mi kē fan ku unu taa be un puu ën a bëë e. Nöö un fan ku ën be hati fëen kötö, be an musu dē ku tjali poi tee a lasi hati. ⁸ Mi begi unu baa, be un lei ën taa un lobi ën eti e.

⁹ Biga wë fu di soni aki hedi wë mi sikifi di oto pampia manda da unu, fu pooba unu luku ee un ta piki mi buka a hii soni. ¹⁰ Nöö ee un tuu puu wan sëmbë a bëë fu wan soni, nöö miseei puu ën a bëë tu e. Biga wë ee a dē u mi puu di sëmbë a bëë nöö mi ta puu ën a bëë waiwai, faa tja heepi ko da unu. Nöö „Masa Jesosi„ Keesitu seei dē kotoigima. ¹¹ Nöö a sö wan fasi u musu libi tu, fu didibi an wini u. Biga u sabi andi dē nëen hati, taa a sai dē ta boi köni faa kisi u.

*Aki Paulosu ta konda da de
fa a bi go a Toasi.*

¹² Wë nöö dee sëmbë, mi kë fuun sabi kumafa di waka u mi bi dë. A dë sö taa di mi go dou a Toasi fu mi konda di Bunu Buka u „Masa Jesosi„ Keesitu ala, nöö Gadu bi seeka di soni kaa e. „A bi naki dee sëmbë hati seei, biga hia sëmbë bi dë di kë jei di buka. ¹³ Ma töku hii fa sëmbë kë jei di buka seei,„ ma hati u mi an bi dë kötökötö biga ma bi si mi mati Titusi naandë „fu mi jei fa fuunu,„. Nöö hën wë mi da dee sëmbë adjoisi hën mi pasa go dou a Masadonia aki.

Aki Paulosu ta konda fa a ta tja di Bunu Buka u Gadu tjika.

¹⁴ Ma nöö gaantangi u Gadu di a ta buta u u ta waka a „Jesosi„ Keesitu baka kuma winima nöömö. Biga a manda u fuu ta konda soni fëën da hii sëmbë, kuma sëmbë ta tja sumëësuti fatu ta paaja a hii kamian. ¹⁵ Nöö fa u ta paaja di buka aki, nöö u seei tu ko dë kuma sumëësuti soni di „Masa Jesosi„ Keesitu ta tjuma da Gadu ta mbei sumuku dëen. Biga hii ka u nango, sëmbë ta jei di buka. Dee sëmbë dee o kumutu a didibi faja ku dee sëmbë dee o go a didibi faja tuu ta jei ën. ¹⁶ Nöö dee sëmbë dee o kumutu a didibi faja, nöö u dë wan sumëësuti soni da de tuú, biga u ta tja libi ko. Ma nöö dee sëmbë dee o go a didibi faja, nöö u dë da de kuma wan hogi soni di sa tja dëdë ko da de.

Ma nöö fa u ta fan aki, ambë seei fiti u du sö wan wooko baa? ¹⁷ Wë a kandë u dee sëmbë aki wë e. Biga u ta konda di Buka u Gadu ku limbohata söndö ganjan. Wa ta suku möni nëen möönsö kuma so sëmbë. Nöö Gadu seei ta si taa u ta du di wooko kuma futoou futuboi u „Masa Jesosi„ Keesitu di Gadu seei manda.

3

¹ Ma nöö fa u taki dë, nöö hën da u ta gafa u seei möön nö? Te woo ko a unu, u musu tei pampia a oto sëmbë tja ko, be un jei fa u dë tjabukama tjika nö? Ee nasö u musu tei pampia a unu dë tja go lei sëmbë, be de si fa u ta du di wooko tjika nö? Nönö, di lö pampia dë an dë fanöudu e, dee sëmbë. A kandë otowan sa abi ën fanöudu, ma na u.

² Biga a u hati nöö unu wë da u pampia kaa e, fu hii sëmbë sa lesi nöö de sabi fa u dë tjabukama u Gadu tjika. ³ Biga di u bi konda di buka u Masa Jesosi da unu dë nöö hën wë un piki ën, nöö fa u dë aki hii sëmbë ta si di libi fuunu ta lesi, kuma wan pampia di Masa Jesosi Keesitu manda da de. Nöö di pampia dë, u seei toona ta tjëen ta paaja tu, biga u ta konda da sëmbë kumafa un ta dini Gadu tjika.

Ma nöö di lö pampia u ta taki aki an sikifi ku pëni e, ee nasö a wan linzo sitonu kuma dee wëti Gadu bi da Mosesi. Ma di Akaa u di Gadu di ta libi u teego, hën ta sikifi ën a libisëmbë hati.

⁴ Wë nöö di soni mbei u abi degihati u gafa u seei sö e, fu di heepi „Masa Jesosi, Keesitu ta heepi u ku di wooko fëen. Nöö u ta futoou Gadu taa sö a o ta heepi u nöömö. ⁵ Biga an dë taa u ta pakisei möönsö taa u seei sa du di wooko e. Ma a Gadu hii di köni ku di kaakiti fuu du di wooko aki tuu ta kumutu. ⁶ Hën seei ta heepi u mbei u sa ta tja di Njunjun Buka di a mbei ku libisëmbë aki ta paaja da lanti.

Nöö di buka aki sö, hën an dë kuma di awoo buka di bi dë sikifisikifi a dee linzolinzo sitonu dë e. Nönö. Dee wëti de sikifi di ten dë, dëdë nöö de ta tja ko. „Biga sëmbë an tjika u hoi de möönsö u de kumutu a di sitaafu u Gadu.„ Ma nöö di njunjun

buka di u feni a di Akaa u Gadu aki, hën ta tja libi ko.

Aki Paulosu ta konda fa di buka

de ta tja dë möön waiti möön

di fesiten buka.

⁷ Wë nöö, dee sëmbë, fa u ta taki soni u de tu Buka aki, nöö mi taki da unu e, taa di awoo buka naandë, dee wëti Gadu bi sikifi a dee sitonu dë, nöö de bi ta tja dëdë ko e. Ma töku di sëmbë di bi tja dee wëti ko da dee sëmbë u de piki, a bi kisi gaan nëbai e. Biga fa Mosesi ta tja dee wëti ko dë, nöö fesi fëen bi ta sëndë seei tee sëmbë wojo an sa kai ku ën. Ma hii u di dë, di sëndë fëen fesi bi seti saka kaa e.

Wë nöö ee di sëmbë di bi tja dee wëti naandë ko bi abi sö wan gaan hei, ⁸ wë nöö u dee sëmbë dee ta tja di njunjun buka aki ta paaja wë? Na u musu abi möön gaan nëbai u di wooko fuu hedi nö? Biga u dee disi ta lei sëmbë fa di Akaa u Gadu ta da sëmbë libi.

⁹ Nöö di fosu buka dë bi tja sitaafu ko a sëmbë liba fu di de an sa hoi dee wëti möönsö. Wë ee di sëmbë di tja di buka dë ko bi abi sö wan gaan nëbai, wë nöö u dee sëmbë dee ta tja di njunjun buka aki ko wë? Na u musu abi möön gaan nëbai nö? Biga u ta konda da sëmbë fa Gadu seeka wan njunjun fasi fuu sa ko bumbuu sëmbë nëen wojo.

¹⁰ Hën mbei de tu buka aki, ee i luku de te i kaba, nöö i sa si taa di awoo buka an abi waiti möön seei. Biga di waiti u di njunjun buka aki pasëen gaanfa.

¹¹ Hën tu, ee di soni di dë u wan pisiten nöö abi nëbai, nöö di teego soni wë? Na hën musu abi di möön gaan nëbai nö?

12 Wë nöö dee sëmbë, di u sabi sò kaa, nöö wa ta konda soni u di njunjun buka aki da sëmbë tjubitjubi ku panta e. Na seei! 13 Biga an o pasa ku u kumafa a bi pasa ku Mosesi. Fa fesi fëen bi sëndë dë, nöö u wan pisiten nöö. Hën mbei a bi tapëen fesi, fu dee Isaëli sëmbë an musu sa si fa di sëndë fëen fesi ta saka. „Ma di waiti u di buka u ta tja aki hën an o saka möönsö.»

14 Ma i saandi pasa nö? Fa Mosesi tapëen fesi dë, nöö na hën fesi wanwan bi tapa e, ma hati u dee sëmbë bi tapa tu da di wooko u Gadu. Nöö te kuma tide hati u de dë tapatapa eti. Biga te de ta lesi a di Buku ka a ta taki soni u di awoo buka Gadu bi mbei ku de, nöö de an ta fusutan möönsö u de saandi Gadu kë taki. Nöö sò nöö a o dë tu e, dee sëmbë. Biga tee wan sëmbë i ko ta biibi a „Jesosi,» Keesitu bifö wojo fii o ko limbo awaa.

15 Nöö di soni mbei mi taa wojo u de an limbo. Biga te tide eti te de ta lesi dee wëti Gadu bi da Mosesi, „de ta mëni kodo taa ee de hoi dee wëti dë, de sa kumutu a di sitaafu u di hogi du u de. Ma an dë sò e.» 16-17 Ma te wan sëmbë i ko biibi a Masa Jesosi bifö wojo fii o ko limbo awaa. Biga di Akaa u Masa Jesosi, hën nöö sa da sëmbë fusutan u de kumutu a dee wëti dë basu ko fii.

18 Wë nöö fa u ta biibi a Masa Jesosi liba aki, dee sëmbë, nöö soni an ta tapa u wojo möön e „kuma dee sëmbë u taki dë.» Ma u ta si Masa Jesosi gbegede seei kumafa a waiti tjika. Nöö fa u ta luku ën dë, nöö möönmöön di Akaa u Gadu ta tooka u fuu ko dë kuma Masa Jesosi seei, nöö möönmöön sëmbë ta si di waiti di Gadu abi a u.

4

Aki Paulosu ta konda kumafa

di wooko fëen dë.

¹ Wë nöö dee sëmbë, fa i si Masa Gadu buta u a di wooko aki ku ën gaan bunuhati, nöö hën mbei wa ta lasi hati e. ² Nöö hën mbei tu, wa ta tja di Buka u Gadu a wan ganjanganjan fasi tjubitjubi, faa da u sen a bakaten. Söseei tu, wa ta bia di Buka, ma u ta kondëen gbelingbelin be libisëmbë ku Gadu tuu si taa u ta du di wooko a wan leti fasi.

³ Nöö fëen mbei ee di Buka an dë limbolimbo da sëmbë, nöö na hii sëmbë e. Ma dee sëmbë dee o go a didibi faja, nöö de a dë dungudungu da. ⁴ Biga a di ten di u dë aki nöö didibi hën dee sëmbë u goonliba ta tei kuma gadu u de de ta dini, nöö hën ta abi taki a di goonliba aki. Nöö hën poi dee lö sëmbë dë hati ku de pakisei tuu, te di buka ta dë dungudungu da de. Hën mbei de an sa ko fusutan möönsö taa di waiti u „Jesosi„ Keesitu di dë a di Bunu Buka fëen u ta konda aki, nöö hënseei da di waiti u Gadu kaa. Te i si ën, nöö hën da Gadu seei i si dë kaa.

⁵ Fa i si u ta konda di Buka aki, dee sëmbë, nöö na soni fuu seei u ta konda e. Ma soni u Jesosi Keesitu tö nöö u ta tei ta konda, taa hën da di Masa u hii mundu. Ma fuu seei, u ta konda taa u dë futuboi fuunu nöö, fu Masa Jesosi hedi. ⁶ Biga di ten Masa Gadu mbei goonliba, nöö a bi taki taa di limbo musu ko jaka di dungu puu. Nöö hën seei wë sëndë wan limbo a u hati, fuu musu ko sabi taa a „Jesosi„ Keesitu u sa si hii di waiti fëen di a abi.

⁷ Ma nöö fa u ta tja di Buka aki, nöö a dë kuma wan sëmbë tei wan gaan gudu fëen buta a wan doti paabi dendu. Biga Gadu da u dee suwakisuwaki

libisëmbë aki di Buka fëen fuu ta tja ta paaja. Nöo sö i sa si ën taa di gaan kaakiti di u abi aki, nöo na a u a ta kumutu e, ma a Gadu. ⁸ Biga hiniwan juu toobi tö nöo ta miti u, ma tökuseei an ta kaba u a sösö. So juu saanfa-u-du fuu ta kaba, ma seei wa ta lasi hati. ⁹ De ta du gaan hogi ku u, ma seei Gadu an ta disa u möönsö. So juu de ta foo u tee tuwë ku baka a goon, ma tökuseei dëdë an ta kii u. ¹⁰⁻¹¹ Fa u ta waka ta lontu aki, nöo hiniwan juu u ta nama ku Masa Jesosi a di dëdë fëen di a tja, fu di libi fëen di dë a u aki musu ko a döo u sëmbë sa si.

¹² Wë da sö i ko si taa hiniwan juu u ku dëdë ta dë fesi ku fesi. Ma töku ku ën sö nöo u ta tja di buka ko da unu fuun feni libi nëen.

¹³ [Biga u ta biibi taa Gadu abi kaakiti tjika u puu u a dëdë maun.] A dë leti kumafa wan sëmbë bi sikifi a di Buku u Gadu kaa taa:

Mi ta biibi Masa Gadu,

hën mbei mi ta konda soni fëen.

Nöo sö nöo u seepi sa taki tu. Biga di wan biibi dë nöo u seei abi, hën mbei u ta konda di Buka. ¹⁴ Biga wë u sabi taa di wan seei Gadu di i si bi weki Masa Jesosi puu a dëdë dë, hënseei o weki u a dëdë tu fu di u ku Masa Jesosi ko dë di wan. Söseei u sabi tu taa wan daka o dou di a o tja u ku unu tuu go buta nëen fesi.

¹⁵ Nöo hii dee soni ta pasa ku u, ee bunu ee hogi, nöo de dë nöo fuunu hedi e, dee sëmbë, [fuun sa jei di buka] be un feni di heepi Gadu ta heepi sëmbë ku ën bunuhati. Nöo möönmöön sëmbë o ta jei di buka ta feni di heepi u Gadu, tee wanlö hia sëmbë o dë u ta dëen tangi. Nöo möönmöön Gadu o ta feni nëbai tu.

Aki Paulosu ta konda faandi mbei an ta lasi hati.

¹⁶ Wë nõö di u sabi sô kaa, dee sëmbë, fëen mbei wa ta lasi hati e. Aluwasi ee di sinkii fuu aki ta gaandi nango seei, ma u sabi taa a u hati dendu aki u ta njunjun nango hiniwan daka. ¹⁷ Fa i si u ta tja dee sitaafu u konda naandë seei, ma töku wa ta tei de u gaan soni. Biga fu wan pisiten nõö de dë, nõö de ta mbei woo feni wan gaan waiti bunu a Gadu ala e, di o pasa dee pena dë gaanduwe.

¹⁸ Hën mbei wa ta luku a dee soni dee u ta si ku wojo nõö e. Ma u ta tuwë wojo ta luku a dee soni a Gadu ala, ka libisëmbë wojo an sa si dou. Biga dee soni dee u ta si ku wojo aki, de dë u wan pisiten nõö, ma dee soni a Gadu ala ta dë u teego.

5

Aki Paulosu ta taki u

di tooka u sinkii.

¹ Dee sëmbë o, fa u ta libi a di goonliba aki seei, ma u sabi taa di sinkii u ta libi nëen aki, nõö a dë kuma wan gangasa nõö di o kaba a sôsö nõömö wan daka. Ma u sabi tu taa te wan daka woo feni wan möön bunu sinkii a Masa Gadu ala di o dë u teego, kuma wan wosu di an o booko möönsö. Biga Gadu seei o mbei ën faa musu dë sô. ² Nõö u ta hangi seei fuu sa go libi a di oto sinkii Gadu o da u nëen köndë ala e. ³ Biga u sabi taa te u kumutu a di goonliba aki, nõö wa o go fika a zengezenge naandë söndö sinkii e. Nönö. Woo feni di njunjun sinkii fuu nõömö.

⁴ Fa u ta libi a di sinkii fuu a goonliba aki, nõö u ta tja fuka nëen tuu. U ta tja sömëni hebi nëen. Ma nõö fa mi ta fan aki seei, ma an dë taa buuse u ta

buuse di sinkii fuu aki sö e. Nönö. Ma u ta hangii fuu go libi a di oto sinkii fuu ala, be di sinkii fuu aki di ta dödë musu tooka ko kuma di an ta dödë möönsö.

⁵ Nöö fa u taki dë, dee sëmbë, Masa Gadu seei buta taa sö a o dë e. Nöö hën a da u di Akaa fëen kuma wan sitampu, fuu sabi taa hii dee oto gaan bunu dee a abi u da u tuu woo feni.

⁶ Fëen mbei u abi gaan taihati, hii fa sömëni soni sa miti u aki seei. Biga u sabi taa solanga u ta libi a di sinkii fuu aki, nöö a dë sö kuma u dë a döo eti. Biga wë u ku Masa Jesosi, an miti fuu libi nëen köndë eti. ⁷ Nöö na ku si u ta libi eti e, ma ku biibi.

⁸ Wë nöö di u sabi dee soni dë gbelingbelin sö kaa, nöö u ta hangii seei fuu musu sa kumutu a di sinkii aki go dë ta libi ku Masa Jesosi makandi.

⁹ Nöö fëen mbei tu u ta biinga fuu sa libi bunu a hii futu, be Masa musu dë waiwai ku u, ee u dë a di sinkii aki eti ee wa dë nëen möön seei. ¹⁰ Biga u sabi taa wan daka o dou nöö hii u tuu o hai ko taanpu a di kuutu sutuu a Masa Jesosi, Keesitu fesi, faa da u paima u dee soni dee u bi du a di ten u bi ta libi a di sinkii fuu aki. Ee hogi, ee bunu, woo feni ën paima e.

Aki Paulosu ta konda fa a ta

biinga u wini sëmbë tja ko

bunu ku Gadu.

¹¹ Wë nöö dee sëmbë, di u ta fëëë Masa Gadu ta lesipeki ën, nöö fëen mbei u ta biinga seei u hai sëmbë tja ko a di biibi. Nöö Gadu sabi sö fuu kaa, ma nöö u kë fuunu seepi musu ko sabi sö tu.

¹² Nöö fa u taki dë, an dë taa u ta mbei u seepi bumbuu sëmbë a unu fesi e. Nönö. Ma u kë da unu

pasi fuun sa gafa u da dee sēmbē dee ta kosi u da unu naandē. Fa dee lö sēmbē dē sai dē, de ta njan buka a dee döösē soni ı kuma fa sēmbē hanso tjika, kuma fa de sabi soni tjika, kuma fa de bumbuu tjika. Ma de an ta mēni fa i dē a i hati. ¹³ ı Biga hii soni u ta du kaa, nöö fu di u ta tja di Buka hedi e. Nöö ee sēmbē ta kosi u taa u lau, nöö a dē u Gadu hedi. Ma ee u dē ku fusutan, nöö fuunu hedi, dee sēmbē.

¹⁴ Biga fu di u sabi taa sö wan gaan lobi Masa Jesosi Keesitu lobi u, nöö fēen mbei u musu ta konda di Buka. Wa sa disa möönsö. Biga fa a dēdē dē, nöö wan sēmbē dēdē a hii sēmbē kamian. ¹⁵ Nöö di soni mbei a dēdē da u, fu wa musu libi a u seei kē möön e. Ma u musu libi a di kē u di Sēmbē di dēdē toona weki baka fuu hedi naandē.

¹⁶ Wē nöö di u ko sabi dee soni dē kaa, dee sēmbē, nöö wa ta maaka sēmbē möön a di fasi di dee sēmbē u di goonliba aki ta maaka sēmbē fu de si ee de dē bumbuu sēmbē. Sö seepi dee soni u bi ta tei ta maaka ı Masa Jesosi ı Keesitu, nöö wa ta maakēen a di fasi dē möön tu. Nönö. U ko feni njunjun maaka e. ¹⁷ Biga ee wan sēmbē i ko nama ku ı Masa Jesosi ı Keesitu kaa, nöö i ko wan njunjun sēmbē. Di awoo libi go kaa, wan hii njunjun libi ko.

¹⁸ Nöö di wooko dē, Masa Gadu hēn wē wooko ēn da u e. Biga di ten u ku ēn bi dē felantima, nöö hēn a manda Jesosi Keesitu faa dēdē da u fuu sa toona ko fii ku ēn baka. Nöö hēn a toona buta u a di wooko aki, fuu sa tja sēmbē ko fii ku ēn tu. ¹⁹ Fa Masa Jesosi dēdē dē, dee sēmbē, nöö Gadu jabi pasi fu an hoi dee hogi du u libisēmbē neen bēē möön. Nöö hēn a da u di suti buka dē fuu sa konda da hii sēmbē taa de ku Gadu sa ko fifii.

²⁰ Nöo hën mbei i si u ta lontu goonliba aki sö ta konda di Buka u Gadu da sëmbë a „Masa Jesosi,“ Keesitu kamian. Nöo hën mbei tu, te u ta fan ku unu, nöo a dë leti kuma Masa Gadu seei ta fan e. Nöo hën i si u ta begi unu a „Jesosi,“ Keesitu kamian taa gaantangi, un ko fii ku Gadu baka e, dee sëmbë.

²¹ Biga fa Masa Jesosi sai dë, hën da di kaba limbohati Sëmbë u mundu di an du hogi wan daka. Ma nöo Gadu tei hii dee hogi du u libisëmbë tuu lai nëen liba te a ko dë hogi sösö a Gadu wojo. Nöo fa a du ën dë, a du ën fu te u ku Masa Jesosi ko dë wan, nöo Gadu o luku u kuma bumbuu sëmbë fëen hedi.

6

Aki Paulosu ta bai de fu de an musu lasi di bunu Gadu kë da de.

¹ Wë nöo dee sëmbë, fu di u ku Gadu ta wooko makandi, nöo u kë begi unu a wan soni e. Wan si fa Gadu kai unu ku ën bunuhati tefa un ko nëen naandë nö? Wë nöo wan musu lasi di bunu di a kai unu fuun feni nëen e. ² Wan jei fa Gadu seei taki nö? A taa:

Di juu un kai mi dë, nöo mi jei,

biga wë un bi kai mi a di leti juu.

Nöo hën mi piki, hën mi tja heepi ko da unu.

Söö. Wan jei fa a taki ö? Nöo fa u dë aki, nöo a di leti juu u dë aki. Biga a di juu aki Gadu ta puu sëmbë a hogi basu eti.

Aki Paulosu ta konda kumafa a ta biinga tjika u sëmbë musu feni di bunu u Gadu.

³ Wë nöo hën mbei u ta kõni seei, dee sëmbë, fu wa musu buta na wan sitonu a pasi da sëmbë u de naki futu kai, te de lasi di bunu Gadu kë u de musu

feni nëën. Nöö u ta kõni tu, u sëmbë an musu feni wan sondi a u fu de kosi u taa wa ta du di wooko bunu. ⁴ Ma u ta biinga a hii futu seei u sëmbë si taa u dë futuboi u Gadu tuutuu. Hii fa fuka ku sëmëni gaan sitaafu ta miti u, ma u ta hoi gaan pasensi ta tja pena seei. ⁵ So juu de ta foo u. So juu de ta sөөtө u a dunguwosu. So juu de ta booko seei gbululu ko a u liba. So juu u ta wooko gaan hebi wooko te na a ndeti seei u ta duumi. So juu u ta tja hangi tee, biga soni an dë fuu njan.

⁶ Ma nөө hii fa dee soni ta miti u seei, ma u ta libi ku limbohati. U ta mbei möiti fuu fusutan soni u Gadu finifini. U ta hoi pasensi da sëmbë ta a' tjalihati da de. Sө u buta u seei a di Akaa u Gadu leiki tjika. U ta lobi hii sëmbë söndө ganjan. ⁷ Nөө u ta konda di Buka u Gadu leti kumafa a dë, biga wë di kaakiti u Gadu hën ta dë ku u. Ee u ta konda di Buka, ee u ta piki dee sëmbë ta fia ku u seei, ma u ta libi a wan leti fasi. Hën da di fetilai fuu kaa. ⁸ Ee sëmbë ta gafa u, ee sëmbë ta da u sen, ee de taa u ta libi bunu, ee de taa u ta libi hogi, ee de taa u ta ganjan sëmbë, ma wa ta libi ku ganjan möönsө. ⁹ Ee libisëmbë an kë kai u soni, ma Gadu hën a ta kai u gaan soni kaa. Sëmbë ta da u sitaafu te a bigi, ma tökuseei di sitaafu an ta kii u. ¹⁰ U ta dë ku tjali, ma seei u ta wai. U dë kuma penama, ma u ta mbei hia sëmbë ko guduma a Gadu fasi. U dë kuma sëmbë di aan na wan wojo soni a mundu e, ma töku hii dee soni u goonliba tuu ta dë a u maun.

¹¹ Dee sëmbë u Kolenti naandë, un haika o. Fa u ta fan ku unu aki, nөө u ta jabi hati fuu da unu. ¹² Wa ta tjubi bөө da unu wan pikiwan seei, dee sëmbë. Ma nөө unu, wan dë sө e. Un ta tjubi bөө da u. ¹³ Wë nөө hën di soni dë mbei mi ta fan ku

unu kumafa wan tata ta fan ku ën mii, taa be un hopo unu hati da u baa, leti kumafa u ta hopo di fuu da unu.

Aki Paulosu ta konda fa wan biibima an musu dë wan ku wan sëmbë di an ta biibi.

¹⁴ Nöö un dee sëmbë ta biibi Gadu dë, un haika e. Wan musu fiti buka ku dee sëmbë na ta biibi Gadu, fu un tai unu seei a wan bondji e. Kwetikweti. Biga wan sëmbë di ta libi bunu a Gadu wojo ku wan sëmbë di an ta libi bunu a Gadu wojo, unfa de o sa fii ku deseeri? Luku fa dungu ku limbo sai dë, de an sa mökisi möönsö. Goonliba an mbei sö.

¹⁵ Nöö unfa un ta pakisei, dee sëmbë? Fa „Jesosi, Keesitu sai dë, hën ku didibi sa fiti buka makandi nö? Wë nöö unfa a waka di sëmbë di ta biibi ku di sëmbë di an ta biibi sa tai deseeri a wan? Nönö, an musu dë sö e. ¹⁶ Di wosu u dee pindigadu ku di Wosu u Masa Gadu an o sa mökisi möönsö. Nöö di sinkii fuu i si aki, hën da di tan kamian u di libilibi Gadu e.

Ja jei fa a bi taki nö? A taa:

Mi o libi a dee sëmbë u mi dendu,
mi o ta waka a de mindi.

Mi o dë di Gadu u de, nöö de o dë sëmbë u mi.

¹⁷ Sö Masa taki e. Nöö hën a toona taki möön taa: Fëen mbei un musu hai kumutu a dee oto sëmbë dendu.

Un musu buta unu seepi apaiti da mi.

Wan musu nama ku na wan soni di an dë limbolimbo e.

Nöö te un libi sö kaa,
nöö mi o tei unu ku wai seei.

¹⁸ Mi o dë unu Tata,
nöö unu o dë womi mii ku mujëë mii u mi.

Sö Masa Gadu taki e, di Gadu di abi hii kaakiti a mundu.

7

¹ Wë nöö un dee lobi sëmbë fuu naandë, di u kisi dee paamusi u Gadu dë kaa, nöö un boo disa dee soni dee ta poi u hati ku dee ta poi u sinkii e. Un boo ta fëëë Gadu te u ta libi apaiti dëën gbelingbelin söndö föutu.

Aki Paulosu ta konda kumafa a ta wai ku dee sëmbë tjika.

² Dee sëmbë o, u toona begi unu möön taa gaantangi, be un hopo unu hati da u baa. Biga fa i si u bi ko libi ku unu naandë, nöö wa bi du hogihogi ku na wan kodo sëmbë a unu naandë e. Wa bi poi na wan sëmbë libi nöö wa ganjan na wan sëmbë fuu njan soni fëen tu.

³ Söö. Nöö fa mi ta fan aki, nöö an dë taa mi ta fan kuma mi ta da unu föutu e. Nönö, na sö mi ta mëni ën. Biga wë mi bi taki da unu kaa taa mi lobi unu tee ee ku libi ee ku dëdë seei, ma mi ku unu dë a wan së. ⁴ Nöö u ta futoou unu gaanfa e, dee sëmbë. U ta njan buka da unu. Hii fa mi dë a sitaafu ta tja pena aki, ma töku mi ta wai ku unu. Un ta da mi hati seei.

⁵ Biga un sabi taa fa u bi ko dou a Masadonia aki, nöö wa bi dë bööböö. Hiniwan juu sëmbë bi ta suku u a toobi ta buja ku u, nöö hati fuu bi ta dë fëëëfëëë. ⁶ Ma nöö Gadu, di ta da dee lasihati sëmbë hati, nöö a da u hati e baa. Aai. Biga a mbei Titusi kumutu a unu ala ko dou a u aki, ⁷ nöö u ko ta wai seei. Ma na fu di u si ën wanwan e, ma fu dee soni fuunu a konda da u. Biga a konda da u

kumafa un bi dëen degihati tjika, nöö a konda da u tu kumafa un lobi u. Un ta hangi u ta kää pena fuu hedi seei. Nöö hën mbei mi ko ta wai gaanfa e, dee sëmbë.

⁸ Fa i si mi bi mbei di fosu pampia manda da unu naandë, nöö a ko hati mi seei a baka biga mi sabi taa a o hati unu. Ma fa u dë aki an hati mi möön e. ⁹ Mi ko ta wai seei. Ma na u di di biifi hati unu mbei mi ta wai e, ma fu di tjali kisi unu fu dee hogi du fuunu hedi, leti kumafa Gadu bi kë. Biga un bia ko ta buta hii soni fuunu tololoo a tatai liba.

Hën mbei un musu si taa na hogi u du ku unu möönsö. ¹⁰ Biga te wan sëmbë ta tjali kumafa Gadu kë kaa, nöö a ta heepi ën faa biëen libi kumutu a hogilibi basu. Nöö di soni dë na soni u bai sabisö da. Ma ee wan sëmbë ta tjali kumafa dee sëmbë an ta biibi Gadu ta tjali, nöö di dë an ta tja heepi ko dëen möönsö. Lasi nöö a ta tja ko, biga möönmöön a ta tjëen go möön longi ku Gadu.

¹¹ Wë nöö fa i si a dë taa di biifi hati unu kumafa Gadu kë naandë, nöö hën wë mbei un ko ta mbei möiti seei fuun libi bunu nëen wojo awaa. Biga un ko si hogi u di soni di pasa a unu mindi naandë te un tei hatiboonu seei. Un ko panta te un ta biinga a hii fasi fuun puu di föutu dë a unu liba. Söseei un ko ta hangi mi tu fu mi ku unu musu ko fii baka.

¹² Ma nöö fa mi mbei di pampia manda da unu naandë, dee sëmbë, nöö ma mandëen fu di sëmbë di du di hogi dë nöö hedi e. Söseei ma mandëen tu fu di sëmbë di a du di hogi ku ën dë. Mi bi kë dee soni dë bi musu seeka tuú, ma na de da di mama u di biifi. Ma mi mandëen da unu be unu seei si taa un ta kai u gaan soni, te un ta piki u buka a soni,

kumafa Gadu kë. ¹³Nöö hën mbei hati fuu ko kötö, dee sëmbë.

Ma na di dë wanwan mbei u toona kisi hati baka e. Ma fa Titusi toona ko a u aki nöö a ko ku wai seei, nöö hën mbei u seei toona wai möön. Aai. „Biga di a bi pakisei u ko a unu ala, nöö an bi sabi unfa soni bi o waka. Ma nöö di a ko si fa un kisi ën hoi ku wai tjika dë,„ nöö hati fëen toona ko kötö. Böö fëen kisi goon awaa. ¹⁴Biga wë hii dee bunu soni fuunu dee u bi konda dëen, nöö wan da u sen a de. De tuu a si tuú. Wa ganjëen leti kumafa wa ta ganjan unu tu.

¹⁵Nöö fa un libi ku ën naandë, nöö hën mbei di lobi fuunu ko möön taanga nëen hati e. Biga wë hiniwan juu a ta pakisei unu kumafa un bi kisi ën hoi ku wai naandë, hii fa un bi dë pantapanta „taa kandë a o gandji da unu,„. A ta mëni di fa un bi haikëen ta tei lai nëen. Nöö hën wë i si a ko ta wai sö ku unu e.

¹⁶Nöö söseei u seei ta wai tu baa. Biga u ko si taa u sa futoou unu seei „sabi taa woon piki u buka a hii soni,„.

8

Aki Paulosu ta taki soni fu wan

möni de kë manda da dee

biibima a Jelusalen

¹Söö. Wë nöö, dee sëmbë fuu naandë, u kë taki wan soni fu dee biibima u Masadonia aki da unu. Wë biga fa dee sëmbë dë aki, nöö Gadu heepi de seei ku ën bunuhati e. ²Sömëni gaangaan tesi ta miti de aki, ma töku de ta wai tee na soni. Aluwasi fa de pena seei, ma de ta feni soni ta da sëmbë te a hia.

³ Nöo fa u de aki, nöo de pii möni zunta te de kaba kaa u de heepi dee biibima a Jelusalen ala. Nöo fa de du en de, nöo de du en te pasa maaka e. An de taa sēmbē hēn musu de, ma deseei hati pakisei en sō. ⁴ Nöo hēn de ko begi u gaanfa taa be u tei di möni u de mökisi ku di u dee otowan, be deseei de a dendu u di piizii de tu u de heepi dee sēmbē. ⁵ Ma nöo de du en pasa möön fa u bi mēni seei. Biga de hopo deseei da Masa te de kaba, hēn de toona hopo de seei da u tu kumafa Gadu kē.

⁶ Nöo hēn mbei u begi Titusi taa be a toona ko a unu ala, faa sa go dou ku di bumbuu wooko u di möni soni aki di hēnseei bi seti ku unu naandē kaa.

⁷ Biga fa un sai de, un de a fesi gaanfa kaa a hii soni. A di sē u biibi un de a fesi, sōseei un de a fesi a di sē u sabi dee soni u Gadu ku di fa un ta konda de da sēmbē tu. Un de fajafaja a di wooko u Gadu hiniwanten, nöo un de a fesi a di fa un ta lobi u. Wē nöo hēn wē mbei mi taki da unu taa be un de a fesi a di pisi u di libi aki tu, fuun heepi dee otowan fuu a di möni soni u ta taki aki.

⁸ Ma nöo fa mi ta fan aki, an de taa mi ta duwengi unu e. Nönö. Ma mi kē fuun sabi fa dee oto keiki du kaa, be mi si fa woon du fu mi sa sabi fa di lobi fuunu de. ⁹ Biga wē un sabi di bunuhati fasi u Jesosi Keesitu u Masa. A bi de wan gaan guduma nēen köndē ala, ma fuunu hedi a ko libi kuma penama seei a di goonliba aki, be un feni dee gudu a abi tu.

¹⁰ Wē nöo mi kē da unu wan lai aki, dee sēmbē, biga mi si taa hēn da di möön bunu soni fuun du. Biga unu fosu wē bi mēni u pii di möni aki, nöo hēn a di jaa pasa de un bi seti pii en tu. ¹¹ Nöo mi taki da unu taa fa i si un seti en ku wai de, nöo sō

fuun tjëen go dou e. ¹² Nöo mi taki e, be hiniwan sëmbë musu da kumafa a sa da dou. Biga wë ee wan sëmbë i kē da sëmbë soni, nöo an dē a di fa di soni hia ma fu di i kē da. Ja o da wan soni di ja abi ma joo da di i abi, nöo Gadu o si taa a bunu kaa.

¹³ Söö. Wë nöo fa mi ta fan aki, ma ta mëni ën sō taa fii puu dee otowan a fuka nöo i ko dē da pena ta kii e. Nönö, na sō mi ta mëni, ma fuun musu dē makandi. ¹⁴ Biga wë di un abi hia a di mindi aki, nöo be un heepi dee otowan fu de sa abi tu. A kandë te unu seei abi soni fanöudu a bakaten nöo de o sa heepi unu tu, nöo woon dē makandi. ¹⁵ A o dē kumafa de bi sikifi buta a Gadu Buku taa: „Fa dee sëmbë bi go pii di njanjan Gadu bi da de de ta kai “mana” naandë, nöo„
dee sëmbë dee bi pii hia
ku dee sëmbë dee bi pii biti,
oto an bi abi möön oto.
Ma hiniwan sëmbë bi feni kumafa a dē fanöudu.

Aki Paulosu ta konda kumafa

sëmbë o ko a dee Kolenti

sëmbë naandë.

¹⁶ Söö. Wë nöo mi da Gadu tangi möön fu di a buta di wan seei fii da unu a Titusi hati kumafa miseei ta fii da unu tu. ¹⁷ Nöo fa mi begi ën faa toona ko a unu naandë, nöo a dē seei waiwai faa ko e, fu di hënseei bi kē ko kaa.

¹⁸ Nöo u begi wan oto womi aki faa tjëen ko. Nöo di womi aki, a dē wan sëmbë di hii dee biibima tuu ta kai ën bunu nē seei a di fa a ta biinga ku di Buka u Masa Jesosi fu hii sëmbë musu jei ën. ¹⁹ Ma nöo na di dē nöo, ma fa woo tja di möni go da dee sëmbë „a Jelusalen„ ala, nöo dee biibima aki seei begi di

sëmbë aki faa musu tja u go ala tu. Nöö te u go sö, nöö a o tja nëbai da Masa e, nöö sëmbë o si tu kumafa u kë heepi dee sëmbë tjika.

²⁰ Wë nöö a di lö fasi aki u kë u di möni musu tja tu e, u sëmbë an musu taki taa wa ta tjëen bunu. Biga di möni na biti möni, a hia. ²¹ Fëen mbei u ta köni fu hii soni musu waka a tatai liba, na a Masa Gadu wojo wanwan nöö e, ma te dou a libisëmbë wojo seei tu.

²² Ma nöö u toona begi wan oto sëmbë fuu aki möön faa musu waka ku de Titusi ko a unu ala. Nöö di womi aki tu, u ta gafëen taa a dë wan bumbuu sëmbë. Biga fa u ku ën libi makandi aki, nöö hiniwan juu a ta dë waiwai faa heepi u a di wooko u Gadu. Nöö hën seei ta wai seei taa a sa tja de go, biga a abi gaan futoou fuunu e, dee sëmbë.

²³ Wë nöö fa i si Titusi o ko a unu naandë, nöö un bi sabi ambë dëen kaa. Biga mi ku ën, sö u ta waka ta du di wooko u Gadu makandi. Fa mi bi ta biinga ku unu naandë, nöö hën wë bi ta heepi mi e.

Nöö dee womi woon si ko ku ën naandë, nöö de ko a dee sëmbë u dee keiki aki kamian. Nöö de dë bumbuu sëmbë e. «Masa Jesosi» Keesitu ta feni nëbai a de. ²⁴ Nöö un musu mbei de si taa un lobi de e, dee sëmbë. Nöö deseei o si taa fa u bi ta gafa unu da de aki, nöö wa bi ganjan de, nöö hii dee sëmbë dee dë a dee oto keiki tuu o ko sabi sö tu.

9

Aki Paulosu ta konda da de fa fu de musu da di möni ku piizii.

¹ Wë dee sëmbë, mi si kuma an dë fanöudu fu mi musu sikifi da unu go möön longi a di fa un musu

heepi dee oto biibima kuma unu seei. Nönö. ² Biga mi si taa un dē kabakaba kaa fuun du en waiwai. Nöö fa i si mi dē a Masadonia aki, nöö mi njan buka da unu taa un dee sēmbē fu di pisiwata fu Akaja ala, a di jaa di pasa naandē nöö unu bi dē kabakaba kaa fuun pii möni zunta fuun heepi dee biibima u Jelusalen. Sö mi njan buka da unu aki. Nöö fa mi fan dē, nöö a weki sömēni otowan hati te de hopo ta pii möni ta zunta fu de djeesi unu e.

³⁻⁴ Nöö fu di mi bi taki sö fuunu aki kaa, nöö fēen mbei mi ta manda dee sēmbē aki ko a unu, fuun seeka di möni di un pii naandē buta kabakaba. Nöö ee sēmbē u Masadonia kumutu aki ko ku mi a unu ala, nöö de o si taa di soni fuunu mi bi ta taki da de dē, sö a dē tuu. Biga ee nasö, dee sēmbē, nöö woon kisi sen e. Nöö mi seepi o kisi sen tu u di fa mi bi futoou unu tjika. ⁵ Nöö hēn mbei mi si taa a bunu fu mi manda dee sēmbē aki waka a mi fesi ko a unu ala, be de ko seeka di möni di un bi paamusi naandē.

Nöö a sö wan fasi sēmbē o si taa di soni un ta da dee sēmbē, nöö a dē wan peesenti di un ta da waiwai ku piizii. An o dē kuma wan soni un ta du ku duwengi.

⁶ Nöö wan jei fa de bi koti wan nōngö nö, dee sēmbē, taa: “Piki goon, piki suwa njanjan, gaan goon, gaan suwa njanjan.” Nöö sö a dē tuu. ⁷ Nöö fēen mbei mi taa ee wan sēmbē o da, nöö be a da ku piizii nēen hati, ma na ku guunjan kuma sēmbē duwengi en. Biga di sēmbē di ta da soni ku wai nēen hati, hēn Gadu ta lobi. ⁸ Nöö mi taki da unu taa te un du sö kaa, nöö Gadu abi kaakiti te tjika faa da unu soni ku en bunuhati te a hia, fii puu i seei a hii fuka nöö i toona heepi oto sēmbē tu.

⁹ Ja sabi fa Gadu Buku taki nö? A taa:
Di sëmbë di ta paaja bunu da dee pootima,
nöö di bunu në fëën o fika de ta kai nöömö.
Biga a bi libi bunu kumafa Gadu kë.

¹⁰ Nöö Masa Gadu di ta da di goonma böngö faa paandi ku di njanjan di di böngö ta puu tuu, hën o da unu soni te a hia pasa maaka e, dee sëmbë. Nöö a o mbei dee bunu du fuunu ko hia nango möönmöön tu. ¹¹ A o mbei i ko guduma a hii futu fu hiniwan juu i sa ta wooko hiniwan bunu wooko di dë fanöudu u du. Nöö dee bunu wooko i ta du dë o tja gafa ko da Gadu tu.

¹² Biga wë fa i si woon manda di möni go da dee biibima a Jelusalen dë, nöö an o dë taa a fuka wanwan nöö woon puu de e, ma a o mbei dee sëmbë gafa Gadu dëën tangi seei. ¹³ Biga de o ko si taa na taki nöö un ta taki ku buka taa un ta piki di Buka u Masa Jesosi, Keesitu, ma de o si taa a dë sö a unu libi tu. Biga fa de o si di heepi un manda da de naandë, nöö de o da Gadu tangi seei fu di un ta piki ën buka ta heepi de ku oto sëmbë tu. ¹⁴ Nöö de o ta begi da unu seei ku gaan lobi, fu di de si fa di bunuhati u Gadu wooko a unu tjika dë.

¹⁵ Wë andi u sa taki möön, dee sëmbë, möön leki gaantangi u Gadu fu di a manda Masa Jesosi kuma wan gaan gudu ko da u. A bigi tee buka an tjika u sa taki ën, dee sëmbë.

10

*Aki Paulosu ta toona taki möön
kumafa a dë tjabukama
u Masa Jesosi tjika.*

1-2 Wë dee sëmbë, ʘawaa mi toona ko a unu möön a di toobi u mi ku unu, ku dee sëmbë dee ko a unu mindi dë. Wë nöö mi, Paulosu, ta tei di saapihati fasi u ʘMasa Jesosi, Keesitu ta fan ku unu kumafa hënseei ta fan ku sëmbë. Mi manda begi unu gaantangi taa ʘbe un disa u piki dee sëmbë buka dee ta poi mi da unu naandë e, fu te mi ko ala nöö an o dë u mi musu fan ku unu ku hatiboonu.

Biga mi jei taa so sëmbë dë a unu ala ta kosi mi taa te mi dë a unu mindi nöö mi ta dë fëëëfëëë, ma te ma dë a unu mindi möön nöö mi ta abi degihati seei ta mbei biifi ta fan gaangaan fan a unu liba.

Fa dee lö sëmbë ta fan dë, nöö de ta mëni u a libisëmbë fasi nöö a kaba, ma na sö u dë e. ³A dë sö taa u dë a di goonliba aki tuu, ma töku wa ta feti ku dee felantima fuu kumafa sëmbë u di goonliba aki ta feti ku deseai. ⁴Biga dee fetilai dee u ta tei tja go a feti, nöö de an dë soni u di goonliba aki. Nönö. Ma a Gadu de kumutu, nöö de abi kaakiti tjika u ta booko dee gaan taanga kaakiti u didibi tuu fiaa kaba a sösö. ⁵Ku de u ta poi hii dee sösö fia ku dee gaan heihei sabi dee sëmbë ta tei ta tja ko u puu sëmbë a pasi fu de an sabi Gadu kumafa a dë. Nöö u ta booko hiniwan poipoi pakisei, be sëmbë ko si taa na bumbuu soni a dë, be de disëen nöö de ko piki Masa Jesosi buka nöö. ⁶Nöö fa i si woo ko a unu naandë, nöö te un ko ta piki Gadu buka a wan bunu fasi kaa, nöö woo dë kabakaba u da dee oto sëmbë sitaafu awaa.

⁷Wë nöö dee sëmbë, fa u ta taki di toobi u mi ku unu aki, nöö un wegi di soni luku bunu e. Biga ee wan sëmbë a unu mindi naandë ta taki taa a dë ʘtjabukama, u Keesitu, nöö a musu mëni ën seei, biga u seei da ʘtjabukama, fëen tu. ⁸Ee mi ta taki

ën pasa seei fa u abi taki a unu liba tjika, ma töku sen an o kisi mi e. Biga Masa da u taki a unu liba tuú. Ma na fuu booko unu saka, ma fuu heepi unu.

⁹ Nöö fa u ta mbei dee pampia ta manda da unu aki, nöö wa ta manda de fu de panta unu e. Nönö.

¹⁰ Ma fu di u jei taa sëmbë sai naandë ta taki taa: “Dee fan a dee pampia fëen ta hebi tumusi te de ta panta sëmbë. Ma te hën seepi ko a u aki, nöö an dë wan wojo soni nöö dee fan fëen an ta a’ goma tu.” Sö u jei de ta taki. ¹¹ Ma nöö mi kë sö wan sëmbë musu sabi taa fa dee fan fuu hebi a dee pampia fuu, leti sö nöö woo dë a unu mindi tu e, te u ko.

¹² Söö. Ma nöö fa i si u taki naandë seei, ma wan fëëe e, dee sëmbë. Biga wa a’ hati tjika u tja u seei go maaka ku dee heihei sëmbë dee ta buta deseei a fesi naandë e. Dee sëmbë dë ta maaka de seepi ku de na de te de kaba, nöö de ta si deseei u gaan bumbuu sëmbë. Ma di lö maaka naandë, a dë donma soni e.

¹³⁻¹⁴ Ma fuu seei, nöö wa o njan buka djombo pasa di maaka di Gadu buta da u fuu wooko. Nöö fa u bi ko a unu ala nöö wa bi djombo pasëen tu. Biga Gadu manda u tuú fuu tja di Bunu Buka u Masa Jesosi Keesitu ko konda da sëmbë. Nöö ee u njan buka a unu liba nöö antoobi, biga unu seei bi dë wan pisi u di wooko fuu tu.

¹⁵ Fa u ta fan aki, wa o go suku u njan buka a wan oto sëmbë wooko liba e. Nönö. Ma u ta suku nöö u di biibi fuunu musu göö ko soni. U ta kë fu di wooko u wooko a unu mindi naandë musu ko wan bumbuu soni, fuu sa disa unu go a oto sëmbë tu.

¹⁶ Biga u abi di mëni fuu tja di Bunu Buka u Masa Jesosi go paaja te a dee oto köndë tu. Ma na ka oto

sëmbë bi go konda di Buka kaa e, be an dë taa u go ta njan buka a di wooko di wan oto sëmbë bi wooko kaa.

¹⁷ Biga u kë faa dë leti kumafa de bi sikifi buta a Gadu Buku taa:

Ee wan sëmbë kë njan buka a wan soni,

nöö be a njan buka da Masa

„a di soni di a wooko nën liba.”

¹⁸ Biga wë ee wan sëmbë luku ën seei te a kaba si taa a bumbuu, nöö an dë bumbuu sëmbë eti e. Ma di sëmbë di Masa luku te a kaba feni taa a bumbuu, nöö di sëmbë dë hën da bumbuu sëmbë tuu.

11

Aki Paulosu ta taki soni möön u dee ganjansëmbëma dee ko a dee Kolenti sëmbë naandë.

¹ Söö. Wë nöö dee sëmbë, mi begi unu, be un hoi pasensi abiti sö möön longi, fuun haika wanlö wisiwasi fan mi o fan aki. ² Wë biga mi ta djalusu da unu leti kumafa Gadu seei ta djalusu da unu. Mi ta watji unu kumafa wan tata ta watji wan mujëë mii fëën di wan womi ta kiija, faa musu göö bunu dëën. Biga sö nöö mi paamusi unu da „Jesosi” Keesitu, fu te di daka dou nöö mi sa buta unu nën fesi limbolimbo söndö föutu.

³ Ma nöö mi ta fëëë da unu o. Biga a kandë sëmbë sa ko ganjan unu fu wan waka a „Masa Jesosi” Keesitu baka ku limbo hati möön, leti kumafa i si di sindeki bi go ganjan Eva a di djai ku dee bödjëë fan fëën. ⁴ Biga fa un sai naandë, nöö misikuma te wan oto sëmbë ko a unu naandë ko ta mindi soni da Masa Jesosi te an ta djei di Jesosi di mi bi konda da unu dë möön, tökuseei wan ta fia ku ën jakëën puu dë. Söseei ee wan sëmbë ko ta mindi soni da di

Akaa u Gadu te an ta djei di Akaa u Gadu di bi dë a unu kaa, nöö woon piki. Ee nasö, ee wan sëmbë tja wan oto buka ko ta konda da unu ta mindi soni tee an djei di Bunu Buka u Gadu di mi bi konda da unu naandë möön, nöö wan o jakëën. Wë dee sëmbë, a bigi a mi da unu o.

⁵ Biga misikuma ma dë möön lagi möön leki dee sëmbë dee ta buta deseei kuma gaan tjabukama naandë e, te de ta kai deseei apösutu tu. ⁶ Fa mi dë aki, nöö ma lei fa u fan tuu, ma töku sabi an pena mi e. Biga te mi ta fan, mi saandi mi ta taki. Unu seei sabi sö tu a hii futu, biga a unu mindi naandë mi bi libi.

⁷ Dee sëmbë o, kumafa u ta taki dee soni aki, na unsë seei un si mi a' föutu a unu baa? A sa kë taa fa mi bi ta wooko ta heepi mi seei fu mi sa konda di Buka u Masa Gadu da unu söndö mi tei möni a unu nö? Fa mi bi lagi miseei fu mi sa hei unu dë, hën da di föutu di mi mbei a unu mindi nö, dee sëmbë?

⁸ Biga a dë sö tuu taa ee i luku ën te i kaba, nöö a djei kuma mi fufuu dee oto keiki u mi heepi unu. Biga de wë bi ta sölugu mi ku dee soni mi abi fanöudu, hii fa unu mi bi ta heepi. ⁹ Ee mi bi abi wan soni fanöudu, nöö ma bi ta toobi unu ku ën e. Nönö. Ma dee biibima dee bi kumutu a Masadonia ko a mi dë, nöö de bi tja dee soni mi bi abi fanöudu ko da mi. Sö mi bi ta hoi mi seei a hii futu fu ma musu tuwë dee hebi u mi a unu liba. Nöö mi taki da unu taa sö nöö mi o ta libi ku unu nango nöömö tu.

¹⁰ Nöö sö mi o ta njan buka nango nöömö tu, taa ma ta konda di Buka u Gadu fu mi feni njan a unu hedi. Biga fa mi ku Keesitu nama aki, nöö leti fa a ta taki tuutuu soni söndö tooka töngö, nöö söseei mi ta fan aki söndö tooka töngö tu e. Nöö na wan

sëmbë dë a di pisiwata fuunu ala o tapa mi a di soni mi ta njan buka aki möönsö. ¹¹ Nöo fa mi ta fan aki, dee sëmbë, nöo un ta si kuma ma lobi unu mbei nö? Nönö e. Biga Gadu sabi tuutuu taa mi lobi unu seei.

¹² Söö. Ma nöo fa mi ta du aki un saandi mi ta du nö? Mi ta tapa pasi da dee sëmbë fu de an sa njan buka taa mi ku de dë pei ku pei a di wooko u Gadu. Nöo sö mi o ta du ën nango nöömö tu. ¹³ Biga wë dee lö pei sëmbë dë ta mbei taa de seei dë tjabukama u Masa Jesosi Keesitu kuma u dee apösutu, ma na Masa Jesosi hën manda de e. Ganjan de ta ganjan sëmbë.

¹⁴ Ma nöo fa de ta du dë, an dë gaan soni da mi tu. Biga fa didibi sai dë, nöo so juu a ta tooka seei ko dë dililii kuma wan basia u Masa Gadu Köndë, ta mbei taa a ta limbo sëmbë wojo. ¹⁵ Wë nöo andi wë? Ee dee futuboi fëen ta buta deseei kuma de dë bunulibima, nöo an dë wan foondo soni. Biga wan futuboi musu djeesi ën masa. Ma kaba u de o dë a di paima di de o kisi leti kumafa a fiti di wooko u de.

Aki Paulosu ta konda dee soni

dee ta miti ën a di tja

u di Buka baka.

¹⁶ Wë nöo dee sëmbë, mi taki da unu möön e, taa wan musu mëni taa fusutan u mi poi, fa mi ta njan buka da miseei aki. Ma ee un si sö seei ma un haika mi nöo, leti kumafa un ta haika te wan siki-a-hedima ta fan.

¹⁷ Nöo di soni mi o fan aki an dë taa Masa manda mi e. Nönö. Ma a dë wan gaan wisiwasi fan nöo, di mi o fan fu di mi sabi taa mi abi leti u miseei ta njan buka tu. ¹⁸ Biga sëmëni sëmbë dë a unu mindi

naandë ta njan buka a soni u di goonliba aki ta hopo deseei buta u sëmbë si kumafa de bumbuu tjika. Nöö misikuma miseei sa njan buka sö tu. ¹⁹ Biga wë fa un sai dë, un lobi u haika di fan u dee wisiwasima kaa. Wë di un köni sö, nöö misikuma un sa haika miseei tu kumafa un ta haika dee otowan.

²⁰ Biga fa un sai dë, ee sëmbë buta unu a katibo, wan a' toobi. Ee sëmbë ta njan möni fuunu, wan a' toobi. Ee wan sëmbë kisi unu buta nëen basu, nöö wan ta a' toobi. Ee sëmbë ta hopo ën seei buta a unu liba ta lagi unu ta wisiwasi unu, wan a' toobi. Ee de naki unu a bandja jesi seei, an dë gaan soni a unu. Biga sö dee sëmbë dë ta libi ku unu kaa. ²¹ Ma fu mi aki, a dë wan gaan sen soni da mi e, baa. Biga wë mii bi sösö tee ma bi libi ku unu a dee lö fasi dë.

Ma nöö ee wan sëmbë a' hati u njan buka a wan soni liba, nöö miseei a' hati u njan buka da soni tu.

Söö. Nöö mi o taki wanlö soni aki da unu möön kuma wisiwasima e, ma sö nöö mi o taki. ²² Biga ee wan sëmbë ta njan buka taa a dë lalalala Dju ı fu di dee Dju sëmbë dë apaiti sëmbë u Gadu, nöö miseei sa njan buka sö tu. Ee de taa de dë bakamii u Abahamu, nöö miseei dë sö tu. Ee de taa de dë Isaëli sëmbë, nöö miseei tu. ²³ Ee de taa de dë futuboi u ı Jesosi, Keesitu, mi bi pasa de gaanfa a di soni dë.

Nöö fa mi ta fañ aki mi ta fan leti kuma wan wisiwasima, ma mi o ta taki ën te go dou. Biga mi biinga da Masa Jesosi möön gaanfa möön leki dee ganjanma a unu mindi naandë e. Biga sëmëni pasi mi bi dë sötösötö a dunguwosu fu Masa Jesosi hedi. Sëmëni toon mi bi kisi wipi fëen hedi tu. Sëmëni pasi mi ku dëdë bi miti fesi ku fesi. A hii

dee soni dē tuu mi pasa dee sēmbē dē gaanduwe kaa. ²⁴ Feifi pasi dee Dju sēmbē u mi fon mi ku wipi. Hiniwan pasi fon de ta da mi diiteni-ku-nēigi wipi. ²⁵ Dii pasi de fon mi ku pau. Wan pasi de naki mi ku sitonu „te de ninga taa mi dēdē”. Dii pasi sipi booko disa mi a ze mindi. Wan u de mi bi dē wan hii ndeti ku wan hii didia a zengezenge a liba wata ta tja fuka.

²⁶ Fa mi dē aki, ma ta dē a wan kamian. Hii juu mi nango a kamian ta ko kodo. Nöö fa mi ta waka ta lontu aki, sōmēni pasi gaan wata bi dē fa u tja mi go kii. Sōmēni toon mi bi musu waka ka fufuuma ta watji sēmbē u de kisi. Mi bi ta dē a gaan nöutu a dee sēmbē u miseei köndē maun, te kisi ku dee oto köndē sēmbē maun tu. Mi bi dē a nöutu a ganda mindi. Mi bi dē a nöutu a sabana dendu. Mi bi dē a nöutu a wata liba. Mi bi dē a nöutu a dee sēmbē dee ta ganjan taa de dē biibima maun. ²⁷ Mi ta biinga ta wooko taanga tee so juu ma ta duumi a ndeti seei. So juu mi ta tja hangí tee na soni. So juu na wata seei mi ta feni u mi bebe tu. So juu ma ta a’ soni u njan. So juu mi ta tja kötö tee, biga soni an dē u mi tapa sinkii.

²⁸ Ma nöö boiti u dee döösē soni naandē, hiniwan juu mi ta tja di hebi u dee biibima a dee kamiankamian a mi hati. ²⁹ Biga wē ee wan sēmbē dē suwakisuwaki a di biibi, nöö mi seei ta suwaki tu. Ee wan biibima kai, nöö mi ta tja di hebi fēen, biga hati u mi ta boonu ku di soni mbei a kai dē.

³⁰ Wē nöö fēen mbei ee mi musu ta njan buka a soni, nöö a dee lö soni dee miti mi dē, dee ta mbei mi lagi a sēmbē wojo naandē, nöö a de nöö mi sa njan buka. ³¹ Nöö Masa Gadu, di Tata u Masa

Jesosi Keesitu di musu kisi gafa u teego, hën sabi taa fa mi ta fan aki, na soni mi ta mindi e, dee sëmbë. Tuutuu soni mi ta taki. ³² Biga di mi bi dë a di köndë de kai Damasikusi naandë, nöö di hedima di di könu de kai Aletasi bi buta dë, a manda wanlö sodati u de lontu mi watji kisi. ³³ Ma nöö hën dee biibima naandë fusi mi. De buta mi a wan manda dendu hën de saka mi go a goon a döösë u di sitonu peni u di köndë. A sö wan lagi fasi mi kumutu a dee felantima u mi maun.

Nöö sö soni bi waka ku mi, dee sëmbë. «Nöö a dee lö soni dë nöö mi sa njan buka e.»

12

Aki Paulosu ta konda da de fa Gadu bi lei ën tjubitjubi soni.

¹ Wë nöö dee sëmbë, leti kumafa i si mi taki da unu naandë kaa taa ee mi ta njan buka, nöö an o heepi mi a wan wojo soni. Ma töku mi o go dou. Biga mi o konda da unu kumafa Masa bi lei mi dee tjubitjubi soni fëen a wan apaiti fasi. A dë leti kuma mi bi ta sunjan sö, ma na sunjan, biga mi bi dë ku wojo.

² Mi sabi wan womi di bi biibi a Masa Jesosi Keesitu, nöö hën wan gaan soni pasa ku ën kuma teni-a-fö jaa longi kaa. Wë ee sinkii soni, ee akaa soni, di dë ma sabi. Gadu wanwan nöö sabi. Ma a dë kuma wan soni tei ën tja go pasa dee teeja u mundu go te a di köndë u Gadu seei. ³ Nöö kumafa i si mi taki dë kaa, ee sinkii soni ee akaa soni më sabi. Gadu wanwan nöö sabi. ⁴ Ma nöö de tjëen go dou a di waiti kamian u Gadu de ta kai Paladëisi.

Nöö hën a jei wanlö sondi ala di an sa konda seei. Ma boiti di dë, de bai ën taa an musu konda de tu.

⁵ Wë nöö, dee sëmbë, a dee lö soni dë mi bi sa njan buka e, ma nöö ma o du ën. Ma dee soni mi o tei ta njan buka da, nöö de da dee soni dee ta buta mi ko lagi a sëmbë wojo. ⁶ Ma ee u mi tei dee soni dee Gadu lei mi naandë fu mi sa njan buka a de liba, nöö ma lau e, biga sö Gadu bi lei mi de tuú. Ma nöö ma o du ën e. Biga fa mi dë aki ma kë u sëmbë musu luku mi möön hei möön leki fa de ta jei mi ta fan, ku fa de ta si mi ta libi.

⁷ Ma nöö dee sëmbë, fa mi taki dë seei, ma ma sa kisi gaan fasi fu dee gaan heihei soni i si Gadu lei mi naandë e. Nönö. Biga wë Gadu disa pasi da didibi, hën a manda wan futuboi fëen ko naki mi. A buta wan soni da mi di ta tjökö mi leti kuma maka, nöö hën ta fuka mi nöömö mbei ma sa abi gaan fasi. ⁸ Nöö dii pasi mi begi a wan apaiti fasi fu Masa musu puu di lö soni naandë a mi liba. ⁹ Ma nöö hën a fan ku mi taa: “Fa i dë aki, nöö mi sabi dee fuka fii kaa.” Nöö be i tifihedu ku de nöö, biga mi o tja i ku mi bunuhati. Biga te wan sëmbë kaakiti ku saanfa-u-du fëen kaba, nöö nëen mi sa feni pasi u wooko nëen liba ku di kaakiti u mi awaa.” Sö Gadu fan ku mi e. Nöö fëen mbei a möön bunu da mi fu mi ta njan buka a dee suwaki pisi u mi libi. Mi o ta wai ku de seei, be di kaakiti u „Masa Jesosi, Keesitu tan ku mi.

¹⁰ Wë nöö da sö e, dee sëmbë. Fa u dë aki, më a toobi möön ee hiniwan soni ta pasa ku mi fu „Masa Jesosi, Keesitu hedi. Ee mi suwaki a soni, më a toobi. Ee sëmbë ta kosi mi, ee de ta sitaafu mi, an dë gaan soni da mi tu. Ee mi ta tja pena nasö mi ta tja fuka, ma a’ toobi. Mi ta wai seei a dee soni

dē dendu. Biga wē hii dee suwaki pisi u mi dē tuu ta buta mi fu mi dē taanga 〔ku di kaakiti u Gadu wanwan〕.

Aki Paulosu ta konda da de kumafa a kē heepi de tjika.

¹¹ Wē dee sēmbē, mi taki e, fa i si mi njan buka da miseei dē, nöö a dē leti kuma hedi u mi poi. Ma unu wē buta mi e. Biga unu bi musu ta gafa mi. Biga wē hii fa i si ma dē wan wojo soni seei fa mi dē aki, ma misikuma ma dē möön lagi möön dee sēmbē dee ta hopo deseei buta u gaan tjabukama a unu mindi naandē. ¹² Biga wē mi bi libi a unu mindi ku gaan pasensi e, nöö sōmēni foondo wooko mi bi ta du a unu dē ku di kaakiti u Gadu. Sōmēni maaka un si tu, nöö dee soni dē bi musu ta lei unu taa mi dē wan tjabukama u Gadu tuu.

¹³ Nöö dee sēmbē, unfa a waka un si taa mi ta seeka dee biibima a dee oto köndē bunu möön unu? A sa kē taa fu di ma bi ta tja dee fuka u mi ko tuwē da unu nö? Hēn da di föutu mi mbei nö, dee sēmbē? Wē ee di dē wanwan, nöö mi begi unu be wan hoi mi a bēē. Wē biga sō mi libi ku unu tuu.

¹⁴ Ma fa u dē aki, mi dē kabakaba u mi ko a unu di u dii pasi. Ma seei te mi ko, ma o buta fuka u mi a unu liba möönsö e. Nönö. Biga wē na gudu mi ta suku a unu e, dee sēmbē, ma unu seepi wē mi kē di kē. Biga wan piki mii an musu ta sölugu ēn tata ku ēn mama, ma tata ku mama de ta sölugu piki mii.

¹⁵ Nöö fēēn mbei fa u dē aki, mi dē seei kabakaba fu mi lasi hii soni da unu, te dou ku miseei tu. Ma nöö fu di un si taa mi lobi unu taanga, nöö fēēn mbei wan sa lobi mi tu nö?

16 Ma nöö fa mi fan dë, nöö kandë sëmbë o dë a unu mindi naandë di o taa: “Höön, awa, fa i si an ta buta dee fuka fëen a u liba aki, bödjëë wë a ta pëë e. Biga a o abi kamian nöömö faa ganjan u njan a wan köni fasi.” 17-18 Sö un ta mëni nö, dee sëmbë? A kandë dee sëmbë mi bi manda ko a unu naandë, de un ta taki nö? Fa mi bi manda Titusi ku di otowan fëen ko a unu, nöö Titusi bi suku soni a unu a wan tjubi fasi faa tja wini ko dëen seei nö? Wë ma sikuma a dë sö e. Biga mi ku Titusi tuu ta waka a di Akaa u Gadu leiki ta libi a di wan seei fasi nöö.

19 Wë nöö fa mi fan ku unu naandë, dee sëmbë, a sa kë un mëni taa bunu në mi ta suku a unu nö? Nönö e. Ma mi ta fan ku unu a Gadu fesi fu di u ku unu tuu dë sëmbë u „Jesosi„ Keesitu, nöö u kë fuun musu ko taanga a di biibi. Hën di soni dë nöö u ta suku a unu e, dee sëmbë.

20 Biga wë mi ta fëëë da unu taa te mi o ko a unu ala, nöö mi o ko si unu a wan fasi di an bunu da mi seei. Nöö ee a dë sö, nöö unu seepi o ko si mi a wan fasi di an bunu da unu tu. Biga mi ta panta taa te mi ko dë, nöö mi o ko si unu taa un ta kisi toobi ku unu na unu ta haun ku unu seepi, hati fuunu ta dë boonuboonu, hiniwan sëmbë ta biinga nëen seei soni baka, wan abi toobi ku otowan, un ta tja unu seepi ta kosi a baka ta mindi soni da unu na unu, so fuunu o sai naandë ku gaan fasi, nasö un o dë ta du fanjanfanjan soni.

21 Dee sëmbë, misikuma ee mi ko si unu a sö wan fasi, nöö sen o kisi mi seei a Gadu fesi o. Nöö a o ta hati mi te na soni da dee sëmbë fuunu naandë dee an disa dee pepei fanafiti libi u de, te dou ku dee sensen soni de ta du a di së u manu ku mujëë soni.

„Nöo mi kë un seeka dee lö pei libi fuunu dë bifö mi ko a unu ala e, baa.»

13

*Aki Paulosu ta bai dee sëmbë
möön u de musu seeka de
libi bifö a ko a de.*

¹ Söö. Wë kumafa i si mi taki dë kaa, dee sëmbë, disi o mbei di u dii pasi di mi o ko haika unu. Wë nöo un sabi fa de sikifi a Gadu Buku taa ee wan sëmbë du wan hogi, nöo tu nasö dii sëmbë musu piki taa sö a du ën tuu, bifö di sëmbë di du di hogi dë o kisi sitaafu awaa.

² Wë fa i si mi o ko a unu dë, nöo leti sö soni o waka e. Biga wë a di u mbei tu pasi di mi bi dë a unu ala, nöo mi bi bai wanlö sëmbë a dee hogi de ta du. Söseei fa mi ta mbei di pampia aki, mi toona ta bai de möön. Nöo fa i si mi o ko di pasi aki, nöo hën o mbei dii pasi. Nöo ma o fan ku de ku buka möön e. Ma mi o du ku de awaa te dou ku hii dee oto sëmbë dee sai dë tuu, dee an bia disa dee wogi du u de.

³ Biga wë misikuma un kë sabi ee dee fan mi ta fan ku unu, ee Masa Jesosi Keesitu hën ta da mi de tuutuu. Biga un taa te mi ta fan nöo mi ta fan fëëfëë, ma Masa Jesosi hën an ta fëë ma a ta wooko ku kaakiti a unu dë. ⁴ Wë nöo tuu. Ma fa i si de bi kii Masa Jesosi a di lakpa pau dë, nöo wan suwakisuwaki libisëmbë de kii dë, ma nöo di a weki ko dë ku libi fa u dë aki, nöo ku di kaakiti u Gadu a ta libi e. Nöo fa u ku ën nama makandi aki, nöo u dë suwakisuwaki libisëmbë eti tuu, ma tökuseei ku di kaakiti u Gadu u ta libi fuu heepi unu.

⁵ Wë dee sëmbë, mi taki e, „di un lo’ u wegi sëmbë luku naandë kaa, „nöö mi kë fuun wegi unu seei luku bunu ee un dë biibima tuutuu. Biga a kandë fa i si un sai dë seei, ma Jesosi Keesitu an dë a unu hati. „Ma töku na sō mi ta mēni e, dee sëmbë. Ma mi a’ di mēni taa un dë tuutuu biibima u Masa Jesosi. „⁶ Nöö ee un pasa di lö tēsi dē, nöö misikuma woon si taa u seei pasēen tu „taa u dē tuutuu tjabukama u Masa Jesosi. „

⁷ Nöö mi ta begi Masa Gadu da unu fu wan musu du na wan hogi. Nöö ma taki sō fuu lei sëmbë kumafa u dē tjabukama u unu liba tjika e. Nönö. Ma fuun seepi hedi. Biga u kë di libi fuunu musu dē a tatai liba, hii fa sëmbë ta taki fuu taa wa dē bumbuu tjabukama tjika. ⁸ Biga wa ta mbei möiti u sëmbë musu du wan soni di an ta kai ku di Buka u Gadu e, ma fu de musu libi leti kumafa Gadu kë.

⁹ Nöö fēen mbei ma a’ toobi ee mi ta libi kuma mi sösö, kuma ma abi kaakiti a unu mindi. Solanga un dē taanga a di biibi kaa, nöö mi dē waiwai. Nöö mi ta begi seei da unu fuun musu ko dē telutelu gbelingbelin kumafa Gadu kë.

¹⁰ Nöö hēn mbei mi ta buta dee soni aki a pampia manda da unu a fesi, fu te mi ko a unu nöö ma o feni soni fu mi gandji da unu möön. Biga di makiti di Masa da mi aki, nöö an dē wan soni u mi booko unu saka e, ma fu mbei un ko dē gingin a di biibi.

Aki Paulosu ta tapa di biifi.

¹¹ Söö. Wë nöö ka mi sikifi tjika aki, nöö mi o tapa ufö e, dee sëmbë. Nöö mi taki e, be un piki dee soni mi sikifi aki nöö un buta unu libi a tatai liba ku telu. Nöö be hati fuunu dē bööböö ku wan

pakisei makandi, nöö Masa Gadu o dë ku unu. Biga nëen lobi ku kötöhati ta kumutu.

¹² Nöö te woon da unu seei odi, nöö un baasa unu seei makandi ku limbohati e, 〔kumafa a fiti biibima ku biibima.〕

¹³ Nöö hii dee sëmbë dee Gadu tei apaiti aki tuu ta manda gaan odi da unu.

¹⁴ Masa Jesosi Keesitu musu dë ku unu ku ën bunuhati e, dee sëmbë. Nöö di lobi u Masa Gadu ku di makandi libi di di Akaa fëen ta da musu dë ku unu tu.

〔Na soni möönsö e, dee sëmbë. Mi, Paulosu, ta manda gaan odi da unu. A tan sö.〕

Gadu Buku

New Testament in Saramaccan (NS:srm:Saramaccan)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Saramaccan

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Saramaccan

srm

Suriname

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Saramaccan

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

34d0907e-4b31-5f4f-b863-1c52b958344e